

Indhold på autismpiloten

Modul 1 – Autismeforståelser

Dag 1 og 2

“If I could snap my fingers and be non-autistic, I would not, because then I wouldn’t be me” – “My mind is different not less” (Temple Grandin, autistisk kvinde f. 1947).

De senere år har autistiske menneskers oplevelser og deres perspektiv vundet stor anerkendelse. Indefraperspektivet bidrager med nye forståelser, der har stor betydning for, hvordan autistiske mennesker bliver forstået, mødt og behandlet på.

Modul 1 byder på forskellige forståelser af autisme. Med udgangspunkt i et historisk perspektiv bliver du præsenteret for diagnosekriterier og for en forståelse der bygger på almen menneskelig adfærd.

Vi introducerer til Selvbestemmelsesteorien (SDT) og Neurodiversitetsbegrebet, der bibringer forskellige perspektiver på forståelsen af autistiske mennesker.

Du får mulighed for tilegne dig viden om forskellige forståelser af autisme, der kan have betydning for dit samarbejde med autistiske mennesker.

Du lærer, hvilke kriterier en autismediagnose stilles på baggrund af, og hvordan du kan identificere disse.

Du præsenteres for procesmodellen, som er en gennemgående metode i uddannelsen og som vil danne ramme for flere praksisopgaver og eksamen.

Du bliver introduceret til, hvordan du kan lave en observation, hvor du samtidig får mulighed for at øve dig i at

sondre mellem observation og tolkning.

Praksisopgave

I praksisopgaven skal du opstille et fokus og lave en observation af en adfærd hos en eller flere af de autistiske mennesker, du samarbejder med i din praksis. Formålet er at observere og beskrive adfærd objektivt for dernæst at tolke adfærden ud fra diagnosekriterierne. Praksisopgaven løses individuelt.

Modul 2 – Mellem mennesker

Dag 1: Kommunikation

Kommunikation er en uundgåelig og uundværlig del af vores liv som mennesker. Når vi kommunikerer med hinanden danner vi relationer og vi danner os selv som individer.

Som fagprofessionelle skal vi i samarbejdet med den autistiske borger lære at 'skrue ned' for vores kommunikationsudspil og give plads til at den autistiske borger kan komme med sit udspil. På undervisningsdagen klædes du på til bedre at kunne få øje på borgernes kommunikationsudspil og til hvordan du kan responderer afstemt.

Vi udfolder hvad kommunikation er, og introducerer en model for kommunikation. Vi arbejder med, hvad det basale grundlag for kommunikation er. Du bliver også introduceret til metoden 'struktureret samtale'.

Vi kommer omkring 'Det dobbelte empati-problem', og hvilke kommunikationsudfordringer vi typisk står i. Ligeledes vil vi arbejde med betydningen af kontekst når vi kommunikerer. Endelig bliver du præsenteret for 'registrering' som er et redskab til dataindsamling.

Dag 2: Relationer og ressourcer

Relationer og ressourcer er vigtige for ALLE mennesker. De relationer vi indgår i og de ressourcer vi besidder er

fundamentale for at vi kan trives og udvikle os. Derfor er det vigtigt at vi som fagpersoner kender og er opmærksomme på det autistiske menneskes ressourcer og relationer, så vi kan støtte borgeren i at fastholde og udvikle disse. Samtidig er vores relation til borgeren grundlag for et godt samarbejde.

På undervisningsdagen tilbyder vi et indblik i, hvad den gode relation er ud fra et autistisk perspektiv, samt hvordan vi kan forstå og arbejde med begreber som tillid og ansvar i samarbejdet med autistiske borgere.

Du bliver også introduceret til ressource-begrebet og hvilken teori vores arbejde trækker på, når vi arbejder med en ressourcefokuseret tilgang. Vi arbejder med, hvordan du i praksis kan tilrettelægge din ressourceundersøgelse på forskellig måde afhængig af de individuelle forudsætninger hos den autistiske borger.

Praksisopgave

I praksisopgaven skal du udarbejde en ressourceundersøgelse i relation til en autistisk borger du samarbejder med. Formålet er at du får anvendt den viden om kommunikation, relationer og ressourcer, som du har tilegnet dig på modulet. Praksisopgaven løses individuelt.

Modul 3 – Komplexitet i samarbejdet

Komorbiditet

Ofte har de autistiske mennesker, som vi samarbejder med, andre diagnoser ud over autisme. Når borgeren har komorbiditet tilføjer det ofte en kompleksitet til den faglige indsats og det kan kræve nye opgaver og roller for os som fagprofessionelle.

Vi giver et indblik i, hvilken betydning det kan have for det autistiske menneske at have komorbiditet. Vi vil også arbejde med, hvad komorbiditet betyder for hvordan vi tilrettelægger vores fagprofessionelle indsats. I nogle tilfælde kan

komorbiditet bedres eller afhjælpes med en autismespecialiseret indsats, mens det i andre tilfælde er nødvendigt med specialiseret indsats og behandling i relation til den / de komorbide tilstand(e).

Forråelse

“Det at skulle drage omsorg for andre mennesker, være nærværende, forstående, empatisk, det kan man blive slidt på, og det er en risiko for samtlige professionelle.” (Dorthe Birkmose).

I arbejdet med mennesker der har det svært er det naturligt at vi kan befinde os i afmagtssituationer. Afmagt kan medføre psykisk belastning og skaber samtidig risiko for forråelsesprocesser.

Det er forskelligt, hvordan vi som mennesker reagerer på afmagtssituationer og psykisk belastning, men ingen er immune overfor belastninger. Vi vil ud fra teori om belastningspsykologi skitsere nogle fællestræk og typiske reaktionsmønstre og forsvarsmekanismer, som vi bør være opmærksomme på.

Du lærer at identificere forskellige reaktionsmønstre og tegn på forråelse og får værktøjer til at forstå og håndtere forråelse i hverdagen. Målet er at vække din nysgerrighed på egne og kollektive reaktionsmønstre samt at styrke din evne til at reflektere over egen praksis.

Praksisopgave

På undervisningsdagen udleveres refleksionskort, som du skal anvende i praksis sammen med dine kolleger.

Modul 4 – Informations- og sensorisk bearbejdning

Dag 1: Informationsbearbejdning

Kender du det, at nogen mennesker har mere fokus på detaljer, mens andre har mere fokus på helheden?

Som mennesker bearbejder vi de informationer vi oplever omkring os i hverdagen forskelligt. Måden vi bearbejder informationer på, er afgørende for hvordan, vi forstår det, vi oplever og det får efterfølgende betydning for den måde, vi handler på.

På undervisningsdagen kommer vi omkring teorien om detaljefokuseret- og helhedsfokuseret bearbejdning og konsekvenser af dette i forhold til den sproglige og visuelle informationsbearbejdning. Vi præsenterer de to kognitive metoder 'begrebsdefinition' og 'skalering' og arbejder med dem i forhold til en borger fra din egen praksis.

Gennem eksempler og øvelser lærer du, hvilken betydning informationsbearbejdning har for den enkeltes forståelse af omverdenen, og hvordan du som fagprofessionel kan støtte autistiske mennesker i forhold til de udfordringer det kan give at bearbejde sproglig og visuel information på en detaljefokuseret måde.

Dag 2: Sensorisk bearbejdning

"Intet kommer ind i intellektet før det har været i sanserne" (Thomas Aquinas, 1225-1274).

Det har længe været kendt, at mennesket påvirkes af de sensoriske stimuli, det er omgivet af. Inden for de senere år har vi fået vigtig viden om, hvordan autistiske mennesker ofte oplever sensoriske stimuli anderledes end flertallet. Nogle stimuli kan opleves meget overvældende, mens andre slet ikke registreres og det påvirker tanker, følelser og adfærd. Det anslås, at op mod 90% af de autistiske mennesker oplever sensoriske udfordringer i deres hverdag.

På undervisningsdagen tager vi fat på emner som arousal og konsekvenserne af over- og understimulering.

Du lærer at identificere sensorisk bearbejdning i adfærd og får ideer til, hvordan der kan skærmes for de stimuli, den

enkelte oplever ubehagelige og tilføres stimuli, som opleves behagelige. Du lærer desuden at udarbejde en sensorisk afdækning.

Praksisopgave

I praksisopgaven arbejder du med et selvvalgt fokus. Procesmodellen danner ramme om opgaven. Du skal kort beskrive det autistiske menneskes forudsætninger, lave dataindsamling, opstille hypoteser og læringsmål. Praksisopgaven kan laves individuelt eller i grupper.

Modul 5 – Mentalisering og eksekutive funktioner

Dag 1: Mentalisering

“De sociale vanskeligheder er delte – vi er lige handicappede i mødet” (Carol Gray).

Når vi er sammen med andre mennesker, justerer vi os hele tiden i forhold til det andre siger og gør. Her bruger vi vores evne til at mentalisere. Når vi møder mennesker, der tænker og opfatter verden anderledes end vi selv gør, fx i mødet mellem et autistisk og et ikke-autistisk menneske, kan vores evne til at mentalisere blive udfordret.

Vi gennemgår teori, der beskriver de processer der foregår i hjernen, når mentaliseringsevnen er på spil. Du hører om forskellige mentaliserings-niveauer og hvilke konkrete udfordringer en nedsat evne til at mentalisere kan give.

Du præsenteres for fire kognitive metoder: ‘dit-og mit perspektiv’, ‘perspektivskifte’, ‘script’ og ‘social historie’. Du kommer til at arbejde med to ud af disse metoder i forhold til en borger fra egen praksis.

Gennem eksempler og øvelser lærer du hvordan mentaliseringsevnen har betydning for den enkeltes evne til at indgå i samspil med andre. Du får dels inspiration til måder at dele og arbejde med hinandens perspektiver, samt måder at

tilbyde handlemuligheder i socialkom-munikative sammenhænge.

Dag 2: Eksekutive funktioner

Når vi tager bussen, bager en kage, skriver en mail og løber en tur bruger vi et hav af eksekutive funktioner. De fleste af os overvejer ikke særligt hvilke funktioner vi gør brug af hvornår, simpelthen fordi det som regel bare "kører for os". Når vi derimod oplever, at have eksekutive vanskeligheder, så mærker vi hvordan vi ofte kan føle os utilstrækkelige og måske endda hjælpeløse.

Vi præsenterer teori om de eksekutive funktioner og dykker ned i hvilke funktioner, der hjælper os med at komme i mål med diverse opgaver og aktiviteter. Vi ser også på, hvordan det kan opleves, når vanskeligheder med de eksekutive funktioner står i vejen for at leve det liv, man kunne ønske sig.

Du præsenteres for tre metoder inden for den strukturerede pædagogik: 'skema/dagprogram', 'instruktion' og 'fysisk organisering'. Du kommer til at arbejde med to af disse metoder i forhold til en borger fra egen praksis.

Gennem eksempler og øvelser vil du opleve hvilken betydning de eksekutive funktioner har i hverdagen. Du vil desuden få inspiration til måder at kompensere for specifikke eksekutive vanskeligheder.

Eksamen

Til eksamen vurderer vi den viden om teorier og metoder, du har opnået gennem uddannelsen, samt din evne til at omsætte denne til praksis og til at inddrage det autistiske menneskes perspektiv i processen.

Med udgangspunkt i samarbejdet med en autistisk borger fra egen praksis formuleres et fokus og alle 'trin' i procesmodellen gennemføres i forhold til denne borger og dette fokus.

Eksamen består af:

- en skriftlig opgave på baggrund af samarbejdet med borger, og
- en mundtlig eksamination, hvor du fremlægger og indgår i en faglig dialog med eksaminator, som er underviser på Autismepiloten

Eksamen kan gennemføres individuelt eller i gruppe.

Eksaminationen bedømmes med bestået/ikke bestået.

Modul 6 – Flere autistiske stemmer

Hvad er vigtigst for dig i samarbejdet med autistiske mennesker? – Hvad mener du egentlig er det vigtigste i mødet med alle mennesker? – Og gad vide hvad der er vigtigt for de autistiske mennesker?

På dette afsluttende modul løfter vi blikket og sætter den faglige viden i et større perspektiv.

Med afsæt i den samlede Autismepilot uddannelse skal vi se på, hvad der har været det mest spændende, mest lærerige, mest udfordrende, og hvad der har gjort størst indtryk. Dette gør vi gennem egen refleksion og diskussion i grupper. Du får også mulighed for sammen med dine medkursister at reflektere over implementering af din viden og hvordan denne kan forankres i din praksis.

På modulet får vi besøg af et autismepanel. Du får via panelet mulighed for at stille spørgsmål og diskutere det, du har været optaget af undervejs i uddannelsen. Autismepanelet vil også stille nysgerrige spørgsmål til nogle af dine erkendelser og nye viden.

Det er vores håb, at du med dette afsluttende modul får perspektiveret din læring og går fra uddannelsen ikke kun med ny viden og forståelse, med også med nye spørgsmål og nysgerrigheder.

Dagen slutter med udlevering af kursusbevis og fejring med bobler.